

Geopark Český ráj: milióny let vývoje na 700 metrech čtverečních

02-09-2011 11:42 | [Zdeňka Kuchyňová](#)

Geopark Český ráj byl do prestižního seznamu evropské sítě geoparků zařazen v říjnu 2005. Představuje dokonalou učebnici geologie. Se Zdeňkou Kuchyňovou se podíváme nejen do míst, kde kdysi bývalo mořské dno, ale také do nedalekých Radvánovic. Tady najdou turisté Šťastnou zemi, kde si mohou prohlédnout i mini Geopark a dělat tu vše, co je v chráněné oblasti zakázáno.

Český ráj Geopark Český ráj představuje území necelých 700 kilometrů čtverečních. Jsou tu historické památky, archeologické lokality i geologické zajímavosti. Celá oblast Českého ráje se z hlediska geologie začala vyvíjet v období druhohor. Výsledkem milionů let jsou například unikátní Bozkovské jeskyně, skalní města, naleziště břidlice a drahých kamenů.

"Jinde ve světě musíte procestovat stovky a tisíce kilometrů, tady to máte na rozloze 700 kilometrů čtverečních. Jsou tu horniny, které se usazovaly zhruba před 90 milióny lety v době, kdy jsme byli zaplaveni mělkým křídovým mořem, které dalo vzniknout našim skalním městům. Jsou tu horniny, které vznikaly v mladších prvohorách, kdy toto území bylo zaplavováno přívalovými dešti a fungovalo jako polopoušť. Je to doba karbonu. Ve středních Čechách a v oblasti třeba Českomoravské vrchoviny byly velehory tak 3 tisíce metrů vysoké a odsud ty sedimenty putovaly sem,"

Tomáš Řídkošil, foto: autorka pustil se do vysvětlování ředitel Geoparku Tomáš Řídkošil. V Českém ráji existuje ve zdejších skalních městech 12 rozdílných oblastí. Nejmladší sopečná činnost tady probíhala před 3,5 až 4 miliony lety, což je z hlediska geologie teprve nedávno. Geopark vidí svoji budoucnost v rozvoji geoturismu. Ten může prodloužit i turistickou sezónu a nabízet třeba zajímavé ledopády. Vznikají proto nové turistické stezky, které turisty provedou po hradech na zdejších skalách, lidové architektuře či regionální kuchyni. A k tomu se dozví spoustu geologických zajímavostí. Například tu, že hrad Kumburk byl založen na lávovém jezeře, a že Prachovské skály vznikaly déle, než se myslelo.

Prachovské skály "Nejznámější Prachovské skály jsou staré 92 milionů let. Donedávna geologové předpokládali, že vznikly za dva miliony let. Dneska víme, že k vývoji tohoto reliéfu bylo třeba 17 až 20 miliónů let, kdy se krajina pomalu zvedala, protože všechno je to o tektonickém pohybu a zdvihu. Třeba v údolí Plakánek u hradu Kost je ještě zachována říčka a dodnes se podílí na modelování terénu. Také to souvisí se specifickou vegetací, která ve skalních městech může být velmi pestrá, protože je to ovlivňováno zdejším mikroklimatem." Od roku 2008 probíhá v Českém ráji výzkum a území se zpracovává do geologických map. Ty mohou posloužit i obcím, neboť se zaměřují na geohazardy, tedy místa kde je radon nebo kde hrozí sesuvy půdy při přívalových deštích. Probíhají tu i vrty. Ten nejhlubší má 142 metrů.

V 19 zemích světa existuje 63 geoparků. Jak dodal Tomáš Řídkošil, geopark však není oplocené území pro vědce.

"Smyslem těchto geoparků je zachování geologického dědictví, protože kdybychom si ty Trosky nebo Skalní města odtěžili, tak už není co ukazovat. Nejmladší náš návštěvník geoparku měl 4 roky a nejstarší návštěvnice 92 let. To byla skupinka dam ze Švýcarska, které si tu objednaly týdenní program a po Prachovských skalách lezly velmi čiperně. Věkový průměr měly 75 až 80 let a velmi živě se zajímaly o procesy, které daly vzniknout Prachovským skalám a dalším zajímavostem tady v okolí."

Zkamenělý strom v Nové Pace, foto: [Městské muzeum Nová Paka](#)

Drahé kameny z oblasti Českého ráje jsou vystaveny i v Klenotnici v Nové Pace. A mají tu i největší zkamenělý strom. Jak prozradil fytopaleontolog Václav Menzel, byl objeven v roce 1968, když se stavěl místní stadion. Měří přes 8 metrů a je ve vitríně před muzeem. *"Neležel na vzduchu, takže nemohl shnít. Ani nebyl napaden bakteriemi, které by dřevní hmotu rozkládaly. Časem přes to proudily roztoky bohaté na oxid křemičitý, které to postupně prosycovaly a buňku po buňce byla dřevní hmota nahrazována tím křemenem."* Za prožitkovým Geoparkem se pak můžete vydat do Šťastné země v Radvánovicích. Myšlenka na založení tohoto přírodního dětského areálu vznikla v roce 2002, kdy se tu pořádaly první Slavnosti slámy. Dnes areál, který dříve připomínal spíše džungli, nabízí originální programy, dřevěný hrad, trpasličí vesničku nebo rýžoviště s pravými českými granátky. V údolí ve Studeném je pak naučná stezka, která je

Šťastná země

věnovaná zdejším geologickým unikátům.

v Radvánovicích, foto: autorka *"V lesíku před námi je naučná stezka, která má přiblížit geopark dětem,"*

vedl nás na geologickou stezku Jan Mertlík.

Jan Mertlík, foto: autorka *"Tady slezeme do krásného údolíčka se skalami. Je to snaha lidí, kteří normálně jezdí do chráněné krajinné oblasti, zdržet na místě, kde neškodí, což je tady v rámci zábavního areálu úplně ideální. Je tu naučná stezka, která se otočí na pětníku a vlastně pak lidé nemusí tak moc chodit do přírody, která je jimi zbytečně zatěžovaná."*

Lidé si tu mohou na všechno sáhnout a zjistit, jak třeba z pískovce vzniká písek. Zábavní park vznikl v roce 2004 a jeho zakladatelem je Tomáš Tomsa, který poté, co odešel ze správy chráněných oblastí založil firmu, která vyrábí různé dřevěné doplňky parků a dětská hřiště a tento reál je jakousi výstavní síní a chloubou firmy. Děti tu mají bludiště z kukuřice, mohou se tu projet ne elektrovozítkách, koloběžkách, na koních, zastřílet si z kuše a podívat se na unikátní zvířata ze slámy. U vchodu se na nás ze stromu dívala snad dvoumetrová veverka, kousek dál tygr, žirafy či dikobraz. Tyhle výtvořky tu vznikají každý rok při už vzpomínaných Slavnostech slámy, které skončily 31. srpna.

Šťastná země v Radvánovicích, foto: autorka "Slavnosti slámy

jsou takové jakoby dožínky. Je to atrakce pro děti. V době, kdy je k dispozici sláma, tak se vytvoří spousta slaměných soch, které jsou tu k vidění. Letos je tu spousta nádherných zvířat, loni tu byla pirátská loď." A to není všechno. Chystají se i další akce, třeba bramborobraní či švestkobraní, jehož součástí je soutěž v pojídání knedlíků, sumo v povidlech nebo povidlová klouzačka.